

GUTEREKERA

CHARLES NTAMPAKA over de verplichtingen van de levenden tegenover de doden, over de solidariteit tegenover de dood in Rwanda...

De volkerenmoord en de misdaden die in Rwanda werden begaan hebben hun stempel gedrukt op de geest van de bevolking en hun angst voor de doden nog versterkt. Sommige doden kregen geen graf, anderen zijn gestorven in dramatische omstandigheden ver van hun dierbaren... De meeste Rwandezes vluchten in Kerke in sekten, om te vergeten. Anderen doen een beroep op ziene om het kwaad te bezweren. Sommigen nemen wraak uit plichtbewustzijn, om hun familie trouw te blijven, terwijl voor andere slechtheid het enige motief is. De verzoening waarnaar gestreefd wordt, is nog lang niet verworven. De voorgestelde maatregelen komen uit een andere samenleving, meer bepaald de Europese en houden geen rekening met de leefwereld van de mensen en hun traditionele bekommelingen. Het berokkende kwaad is zo erg dat het moeilijk is te dijken zonder te putten uit de culturele wortels van de bevolking en de religieuze overtuigingen. Elk verschijnsel – zelfs uit de natuur – kan alleen maar worden

WEAPONS INCLUDING 35 WITH AMMUNITION AND CAN GIVE US DETAILS OF THEIR LOCATION. TYPE OF WEAPON

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA

stelling geïntegreerd werd.

DELUCVELLERIE: Die keuze kwam er niet toevallig. De voorstelling begint met alle Rwandezes samen. Dan komt Yolande gedurende bijna drie kwartier. Vervolgens zingt Muyango een buitengewoon mooi lied en gaan Rwandezes de zaal in om over een bepaalde ervaring tijdens de genocide te spreken. Na het eerste deel treden we door middel van zwarte spoken, die in televisie-uitzendingen verschijnen, binnen in de wereld van de televisie. Nog een half uur

later vuren zij een litanie van vragen op ons af. Op het eind vertellen we de dingen gezamenlijk. De *Cantate van Bisesero* wordt gebracht door één zwarte en voorts enkel blanken. Hun geschiedenis is onze geschiedenis geworden. Het is een menselijk verhaal. Dat weerspiegelt ook het groeiende vertrouwen dat we tijdens het werk inboezemden. De Rwandezes begrepen dat we geen enkele baat hadden bij Rwanda: we hadden er familie noch vrienden. Maar niet alleen de menselijke soort interesseerde ons. De geschiedenis van Rwanda maakte ons opstandig. Dat spoor willen we blijven volgen: >>

29

DA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

AGAIN IF POLITICAL DEADLOCK ENDS. VIOLENCE COULD TAKE PLACE DAY OF THE CEREMONIES OR THE DA

toekomst. De Duitsers in hun huis laten, had anderzijds het nadeel dat er dan een potentiële vijfde colonne aanwezig zou zijn in de rug van de Belgische troepen die aan de Rijn op post waren. Bovendien konden de geannexeerde Duitsers een bondgenootschap sluiten met de Vlaams-nationalisten en België blijvend destabiliseren. De nuchterheid haalde al snel weer de bovenhand.

Daarom zette de Belgische regering al zijn hoop op een verdere samenwerking onder de westerse geallieerden en ze kreeg voor die strategie overigens massale steun vanwege de bevolking. Dit culmineerde in het NAVO-bondgenootschap en de Europese economische integratie. Dat maakte etnische zuiveringen in het Rijnland overbodig.

Etnische zuiveringen kwamen pas terug in het gezichtsveld tijdens de desintegratie van Joegoslavië. Franstalige politieke leiders suggereerden herhaaldelijk een verwantschap tussen de Vlaamse opstelling in het communautaire conflict en het Groot-Servische streven, etnische zuiveringen inbegrepen. Dat leidde tot hevige verontwaardiging aan Vlaamse kant. De Standaard-commentator Manu Ruys omschreef op 9 augustus 1996 het Vlaams-nationalisme zelfs als 'een beweging die zich niets te verwijten heeft'. Een terugblik in de geschiedenis van het eigen land zou hem en vele anderen moeten aanzetten tot enige deemoed. Etnische zuivering is immers volstrekt geen nieuwe techniek, uitgevonden door fanatici in de Balkan of in Rwanda. Ook in de geschiedenis van België zijn er wel degelijk sporen te vinden van plannen en oproepen - zowel

binnenskamers als openlijk - in die richting. Feiten zijn feiten. Ze tonen aan dat het nationalisme zoals dat op Belgische bodem in zijn diverse vormen wordt beleefd, wettelijk kan overgaan tot het propageren van etnische zuivering wanneer de militaire omstandigheden dergelijke handelwijze tot een realistisch project lijken te maken. Etnische zuivering zorgt immers niet alleen voor de verwijdering van de vreemdeling – de veronderstelde vijand – en tempert dus de angst om de eigen veiligheid. Minstens even belangrijk is de aantrekkingskracht van de winst: heelder regio's, en dus de banen in het overheidsapparaat, de landbouwgrond, huizen, rijkdommen allerhande... liggen daarvoor het grijpen. En dat voor generaties lang